

Előfizetési díj

dékre postán vagy helyben házhoz
hordva:
Egy évre 12 frt.
Fél évre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra helyben előfizetést nem fogadunk el.
Videkről egy hónapról előfizetést nem fogadunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Orszo hasábozott gármond sor 6 kr. ára
selyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagybbr
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményi is
nyújt a kiadó hivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22), Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyitottéri cikkek

garmond sora után 25 kr. listetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a „Kelet” politikai és közgazdasági napilap 1873 utolsó évnegyedére.

Lapunk fenállása harmadik évének utolsó negyedéhez ért. A pártfogás, melyet olvasóink részéről a multban tapasztaltunk, zálog a jövőre, de tanúsága egyszersmind elveink népszerűsége- s törekvésünk életrevalóságának is.

A jövő évnegyeddél lapunk egyetlen tekintélyesebb képviselője lesz hazarészünk közügyeinek a szabadelvű Deák-párt szellemében. Éreztük e hivatás fontosságát s hogy annak megtelehessünk Erdély minden részébe bocsátott felszólításunk útján meglevő munkatársaink, de különösen levelezőink számát tetemesen szaporítottuk.

Vezérelveink nem változtak; méltányos igényei védelmére bárkinek tért nyitunk: deákpárti programunkra azonban sem személyes, sem felekezeti befolyást nem tűrünk. A nyilvánosság hatalmával lépünk fel a jog és igazság megtámadói ellen, ostromai leszünk a bűn- és tudatlanságnak, magasztalói az erény- és érdemnek.

Céljaink tisztaságának nemes öntudatában kérjük ki olvasóink pártfogását.

Kolozsvárt, september hó 1873.

a „KELET” szerkesztősége.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre 12 frt. || Negyedévre 3 frt.
Fél évre 6 „ || Egy hóra 1 „

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendő.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Kolozsvár, 1873 szeptember 23.

A lapok telvék a fogadtatás részleteivel, melyben Olaszország királya Bécsben részesített. Victor Emanuel nem csak Bécs, hanem az egész ország rokonszenve kísérte látogatásában. Nemcsak azért, mert a szép Olaszföld egy örökre felejthetetlen uralkodója, ki lére hozta ama nemzeti egységet, mely a rómaiak uralma óta az Appeniin félszigeten ismeretlen volt; nemcsak azért, mert Európa összes tekintélyesebb monarchiái közt ő az, ki vaskövetkező ességgel ragaszkodva az alkotmányossághoz, magát minden tekintetben a legdemokratább fejedelemnek mutatta be; hanem azért is, mert látogatása több ezer harcos haláláért bélyegzett ellenséges viszály megszűntének tanúsága.

Pár évvel ezelőtt történt a magyar parlamentben, hogy Andrássy gróf mint miniszterelnök, midőn az ellenzék részéről a 67-iki kiegyezés ostromoltatott s felhozott többek közt, hogy háboru esetén minő hátrányok érnék Magyarországot, a miniszterelnök önértettel azt felelte, hogy 1 éven át kezekedik a monarchia békéjéről; erre a baloldal padjairól jött a válasz, hogy Andrássy az ország legnagyobb emberének fog tartatni, ha állítását megvalósítja. És ime e férfiú magtartotta szavát. Midőn a fennebbi szavakat mondta, talán maga sem sejtette, hogy az osztrák-magyar birodalom sorsának szálai kezeibe helyeztetnek. Azóta a körülmények megváltoztak; Andrássy munkálkodott fogott s ime pár rövid évfolyása alatt oly művet hajtott végre, mely ha jövőre is állandóságot nyer, emlékeztetessé teszi a magyar miniszterelnök szereplését az osztrák-magyar birodalom történetében.

Ausztriának kiszámíthatatlankart okozott a bizalmatlanság politikája, mely nagyományként szállott rá. A ki nem volt nyílt ellensége, nem volt barátja sem. Ellenségei pedig feles számúak voltak. Farkaszetemet nézett Oroszországgal, megveretett Olasz- és Poroszországtól a nélkül, hogy a contingesen valamely hatalmasság nyíltan mellé szegődött volna. S a közelmúltak eseményei miatt nem volt pont, hová jövőre legalább bizalommal fordulhattunk volna.

Végre Andrássy szegődött a béke nagy mesterévé és keze munkája merész átalakítást eszközölt összes külügyi viszonyainkon. A berlini találkozással kibékítette az osztrák-magyar birodalmat az orosz és poroszál, Victor Emanuel bécsi útja pedig megpecsételte a barátságos viszonyt az olaszokkal. E nagy munkához sorakozik a békés viszony rendezése Magyarországnak délen szomszédos fejedelmével.

Ily körülmények közt, bár a kiegyezés decenniuma meg nem járta lemagát, mégis elmondhatni, hogy gr. Andrássy szavának állott. A háborút nem pillanat k hanem évtizedek érlelik meg; nem volt Európának az újabb időben harcra, melynek csirája nem fogamzott volna a megszemlélésben. Mi, a kik most alátámasztan gyengezett fekete pontokat hasztalan kereszünk, bizonyosok lehetünk benne, hogy 187.-ig nem is lesz viharunk.

A béke tehát, a cultura ez istenített védszelleme, mely örködik felettünk Hazánk ura önsorsának s mégis mennyi a csapás, az akadály, mely útjába gördül, tanusitva mindenik, hogy a béke áldása, csak úgy lesz felettünk valóban áldós, ha egyszersmind tartós is lesz.

Nagy az út, melyet be kell futnunk, hogy pótolva a mult hiányait, megfelelve a jelen követelményeinek, hazánkat nem ugyan arra a polczra, honnan hajdanta Európa sorsának egyik intézője volt, hanem azon állásra emeljük, hol pirulás nélkül mondhatja magát a continens egyik a többihez minden tekintetben méltó hatalmasságának.

A tarsós béke biztosítja a sikert, férfi erjenek virágkorában levő külügyminiszterünk, méltán reméljük, hogy fen is fogja tartani a művet, melyet megalkotott.

Victor Emánuel király Bécsben.

A diszebeden a bécsi Hofburgban, részt vettek a király és királyné, Victor Emanuel király, a királyi család Bécsben időző tagjai, az olasz király kísérete, miniszterei, Robillant marquis és marquisné, a közös, az osztrák, és a Bécsben időzőt magyar miniszterek, az olasz király szolgálataiba beosztott udvari nemeseik, végre gr. Andrássy, Auersperg hercegné, gr. Kinský stb. A második táll után felállt Ferenc József király s a következő toastot mondá: „A la santé de Sa Majesté le Roi d'Italie, notre illustre hôte, frère et ami!” („Az olasz király és felesége, a mi fenséges vendégünk, testvérünk és barátunk egészségére!”) Erre Victor E. király fölemelkedve, a király pohárköszöntését a következő szavakkal viszonzá: „A la santé de Sa Majesté l'Empereur d'Autriche et Roi d'Hongrie, notre frère et ami — a la santé de Sa Majesté l'Impératrice Elisabeth!” (Ő felsége az osztrák császár és magyar király, testvérünk és barátunk egészségére — ő felsége Erzsébet császárné egészségére!) — Este 1/2 8 órakor megtörtént az olasz király és udvari operabábat, hol a „Fantasia” című balettel adták. Az első felvonás alatt megjelent Ferenc József király kísérete ezredesi egyenruhájában és nemeskára utána az olasz király tábornoki egyenruhában az incognitópáholyan, míg a király kísérete s nagy nemesi páholyan

foglalt helyet. — Az olasz király látható érdeklődésével követé az előadás folyamát. Kévéssel 1/2 10 óra előtt eltávozott a király és elment kövele estélyére, hová nemeskára a mi királyunk is követé. Victor Emanuel király bécsi lapok szerint két aróképet hozta Bécsbe, melyek Sabbione által életnagysággan vannak festve. A király tábornoki egyenruhában van ábrázolva, két arany éremmel, melyek egyikét 1848-ban Carlo Alberto királytól kapta a Santa Lucia csatában tanusított vitézségeért, másikat III. Napoleontól a palestroi ütközetért. — A két aróképet a mi királyunknak és a német császárnak van szánva ajándokol. — Az olasz király kíséretének tiszteletére ebéd volt Andrássy grófnál, melyen a többi között megjelent Minghetti és Visconti Venosta olasz miniszterek, Robillant marquis és neje, Wimpfen gróf és grófné, az osztrák és magyar miniszterek.

A csapatszemlén, mely 42.000 emberrel és 88 ágyúval az olasz király tiszteletére tartatott, jelen voltak: a főhercegek, az olasz követ, gr. Robillant, a katonai attachék, az idegen követségek és számos idegen tiszt. A 30.000 katonát Albrecht főherceg állította fel Victor Emanuel előtt. Császár király ő felsége bemutatattá magának a francia tiszteket és több idegen tisztet megszólítani méltóztatott. Az idő igen szép volt.

Udvari körök híre szerint ő felsége vasárnap ruházta volna fel az olasz királyt egy osztrák ezred parancsnokságával.

Ő felségök vasárnap délután 2 órakor egy külön udvari vonaton Károly Lajos, Lajos Viktor, Rainer főhercegek, Minghetti, Visconti-Venosta, Turn-Taxis stb. kíséretében Luxemburgba mentek, hová 3/4 3 órakor érkeztek meg. Az itt tartott ebéd a fennebb említettek kivül résztvettek: gróf Andrássy huszár ezredesi ruhában, Hohenlohe herceg, gr. Crenneville, gr. Lasisch-Moennich, gr. B. Legarde, gr. Pejachevics, gr. Robillant, gr. Wilczek. Ebéd alatt Deutschmeister ezred zenekara játszott. Az ebéd 1/2 5 órakor bevégeződén, 20 két fogatú nyílt kocsiban a vidéket nézték meg. Az első kocsiban ő felsége jobbján az olaszországi magas vendég állt, a másodikban Károly Lajos és Lajos Victor főhercegek, a harmadikban Rainer főherceg Minghettivel, a negyedikben gr. Andrássy és Visconti Venosta, s a többiekben a jelenvolt uraságok.

Hat órakor ő felségök Bécsbe visszatértek.

Victor Emanuel vasárnap este 9 óra 30 perczkor volt Bécsből eltávozandó. E végből a Hesz sorozednek egy századja zenével teljes díszben az indóházhoz kirendeltetett.

Kongressusok.

A német orvosok és természettudósok idei közgyűlése Wiesbadenben, e régényes fekvésű világfürdőhelyen tartatik meg. E kongressust, mely 1. hó

18-án nyílt meg, még két m.s. gyűlésezet előzte meg; a német geológusok és anthropologusok gyűlése. Előbbi három ülést tartott (sept. 13-ától 15-ig) melyeken nagybbrá terjedelmesebb értekezések olvastattak föl. Ezek közül, Ramond new yorki bányafelügyelő értekezése Észak-amerika talejviszonyairól, továbbá Rith tanár értekezése a bellundói f. évi június 29-én történt földrengésről okoztak legtöbb fel-tűnést. A kongressus mult hétfőn déliben fejeztetett be. Legközelebbi gyűlésező helyül Drezdát választották. — Ugyan e napra a német anthropologusok gyűlése nyitottat meg, melyben körülbelül 70—80 tag vett részt. Egyes asztalokon emberi és majomkoponyák gyűjteménye volt látható. Elnök egy hon-ni tanár, Dr. Schaafhausen volt, ki bevezető beszédeben az anthropologiai vizsgálatok czélját fejtegetvén, rátért Darwin teoriájára is s azt jegyzé meg arról, hogy nem szaporította azon okok számát, melyek eddig is az embernek természetes uton való képződése mellett szóltak. Virchow, a híres berlini tanár értekezést tartott azon mérések eredményéről, melyet a wiesbadeni muzeum 28 különféle koponyáján eszközölt. A kongressus második ülésén Raymann jeles anthropologiai atlasza tettelet a megvitatás tárgyává s Virchow tanár ismét a talált koponyasírmák statisztikájáról értekezett. A harmadik s utolsó ülésen, mely f. hó 17-én tartatott meg, Dr. Richarz értekezést olvasott föl az emberi fajok jelentőségéről és eredetéről. Ezután a geologiai gyűléssel egyetértve — a nyilván az egész természetvizsgáló kongressussal is — a jövő évi gyűlés helyévé Drezdát kitűzték, a kongressus szétoszlott. — Az „internacionálé” kongressusa Genfben f. hó 13-án véget ért. A tavalyi hágal kongressus határozata értelmében hosszú vita után elfogadtatott a következő határozat: „Tekintve, hogy 1-ször a munka harcra a töko ellen sem helyi, sem nemzeti, hanem társadalmi probléma, mely minden országot felölel, hol csak emberek élnek; tekintve 2-szor, hogy e tökebirtokosok közt nemzetközi egyetértés létezik a munkásokszálya kiszívása és elnyomása iránt és hogy ezért a munkások ellenszegülése többnyire az egyetemlegesség hiányán szenvedett hajótrást; 3-szor, hogy e szolidaritás elve azon kötelességet rója a munkásokra, hogy egymást közösen s távolban támogatassák; 4-szer, hogy a kívándorlás, azaz egyik ország munkaerejének kivonulása a másikban növeli a versenyt; tekintve mind-ezen okokat, a központi főtanács egyedül a nagy ügy ügyéért tartván szem előtt, indítványozza: 1) Minden egyes iparágbeli egylet saját országában egygyé fordul, hogy ez országra nézve végrehajtó bizottságot válasszon. 2) E végrehajtó bizottság a többi országokéval érintkezésben van egy közös végrehajtási tanács által, ugy, hogy minden ország munkásainak s munkabéreinek állapotáról mindég tudomása legyen. Mindezen végrehajtó bizottságok, azon esetre,

ha egy iparág eszközök hiánya folytán nem harcolhat többé elnyomói ellen, együtt szövetkezve gyarmoltságát a harcban levő. 4) Ha az egyesület egy tagja politikai okok miatt valamely országból kiutasított, a másik ország egyletei, melybe érkezik, a régi támogatásban részesítendik stb. Ez indítványok elfogadása után még más megállapodásokra jutott a kongresszus, a kongresszus főtitkarságának, továbbá a főtanácsnak jogai és szervezése iránt. Végre a legközelebbi kongresszus gyűlése helyévé Zürich, a főtanács lakhelyévé New York tétetvén, a kongresszus feloszlott.

A dalszínház.

Az építendő magyar dalszínház vázlatainak nyeresé tekintetéből a belügyminiszeri Liezbauer István, Szkalniczky Antal, Steindl Imre, Ybl Miklós pesti, továbbá Fellner Ferdinánd bécsi és Rohnstedt L. góthai építészhez fölhívást intézett, továbbá műhaztartása szakbizottságilag megállapított tervezési programot küldött meg nekik, mely ma tétetik közzé a hivatalos lapban. A fölhívás kiemeli, hogy egyelőre csak építési vázlat készítenőd, és aztán a bíráló bizottság által legjobbnak találandó vázlat szerzője a végleges építési terv kiegészítésével is meg fog biztatni. A vázlat benyújtásának határideje 1873. december 15-ke. Minden felszólított vázlatkészítő egyenkint 2500 ft jutalomdíjat nyerez; a legjobb vázlat szerzője a végleges építési terv készítésével fogván megbízatni, ebből munkálataért 20 000 ft-tal fog megjutalmaztatni. A benyújtandó vázlatok mérete a bíráló és összehasonlítás céljából 1"=10' állapítatik meg. Az építési költségei 1.600.000 forinttól legfeljebb 2.000.000 ft-ig terjedhetnek, mely összegben nemcsak a tulajdonképeni építési és díszítési költségek, hanem azon kiadások is befoglalhatók, melyek a gépezetek fölállításából fűtés-, víz- és gázvezetékek, sőt a díszletek első berendezéséből s a színházban elhelyezendő festő terem és díszletraktárak származnak.

A bíráló bizottság báró Podmaniczky Frigyes ur elnöksége alatt a bel- és közlekedési miniszeriumok, a fővárosi közmunkatanács, szabad királyi Pest város, a képművészeti tanács, a magyar mérnök- és építész egyesület, végre a magyar nemzeti színház egy-egy küldöttéből s néhány külső fölkérendő építészből fog állni, kiknek neveit a miniszter utólag fogja a fölhívott építészekkel közölni.

A tervezési program lényege a következő:

Az építendő dalszínház lényegileg két főrésze oszlik: az első része a 2000 nézőre szánt nézőtér, a királyi és ünnepély-pályát és a csarnokokat foglalja magába; a második rész pedig tartalmazza mindazt, mi a színház kellekeihez tartozik, nevezetesen a színpadot a zenekarral, s a szükséges gépezetekkel, próbatermekkel, könyvtárral stb.

A színháznak olyan elhelyezéssel kell birnia, hogy a kocsi és gyalog érkező közönség lehető kényelemmel s egymás zavarása nélkül juthasson az épületbe. Három főlépcső kell: egy nagy díszlépcső az 1-ső és másodemeleti pályahozokhoz és egy fölépcső a 3. és 4. emeletre vezető. A lépcsők szélesek és kényelmesek legyenek: az egyes emeletek közötti közlekedés kisebb melléklépcsők által közvetítendő. A foyerek tágasak legyenek: a 3-ik és 4-ik emeleten szintén kívánatos egy, a foyert helyettesítő tágasabb helyiség. A folyosóknak a pályahozokkal egy magasságúknak és széleseknek kell lenniök. Főszempont általában a legfőbb kényelem és a célszerű beosztás legyen. A nézőhelyek méreteinak minimuma következőképp állapítatik meg: a pályahoz 5' 3" széles 6' mély, támlásszélek 2' széles 3' mély;

zártszék 1' 9" széles, 2' 3" mély, első emeleti erkélyszék 2' széles 3' mély.

A zenekar helyisége körülbelül a bécsi új operaszínház nagyságára arányainak megfelelőleg volna előállítandó. Egészben véve körülbelül 2000 néző helyről kell gondoskodni. A földszinten, I. és II. emeleten körülbelül 400 állóhelyről legyen gondoskodva.

A királyi pályához, melyhez külön kocsiarnoklépcső és előcsarnok tartozik, 1 előterem, 1 szünetelő terem, 1 toilette-szoba áruházzal és egy szoba a szolgálat számára tervezendő. Kiváló ünnepélyek alkalmával az udvar a színpaddal szemközt levő nagy (ünnepély-) pályát használja.

A színpad mélységének maximuma 72 lábban állapították meg, mindazonáltal úgy tervezhető, hogy rendkívüli esetekben megoldható legyen. A proscenium szélessége legfeljebb 45-46 lábnyi lehet; a színpadok mellő elhelyeztetése végett a színpad szélessége 90 lábnyival kevesebb ne legyen. Azután részletesen elsoroltatnak a különböző rakatár — dolgozó — stb. helyiségek. A színház 3 főrésze oszlik, azon tűzbiztonsági szempontból egymástól tökéletesen elkülönítendő.

BELFÖLD.

Aranyosszék, 1873 sept. 20-án.

Aranyosszéken a cholera járvány folyó évi július 5-én útvén ki, tartott augusztus 30-ig s ezen idő alatt 412 betegség eset fordult elő 17710 lelket számláló 19 községben, melyből 306 meggyógyult s 106 a járvány áldozata lett; augusztus 30-ika óta több eset nem fordulván elő — teljesen megszűntnek mondható.

A járvány tartama alatt a betegek állapota iránt meglehetősen érdeklődő közszereketben álló méltóságos főkirálybírók a mellett, hogy Veresmarton több betegeknek rendelt saját konjhájból naponta élelmet adatni ki, perczig sem szűnt meg páratlan tevékenységű alkirálybírók által már előre elrendelt óvatkezeléseknek szigorú végrehajtását folytonosan éber figyelemmel ellenőrizni.

Ez alkalommal helyén tartom megemlíteni, hogy a járvány tartama alatt a szék fő- és alorvosai a betegek körüli önzetlen gyors ápolás, s dúlloink a betegek körüli ápolás, bátorítás, vigasztalás s gyógyszerekkel való gyors ellátás által tüntették ki magukat. Végre dicsőretek érdemelt ev. ref. esperes nagy tiszteletű Basa Mihálynak azon jó indulatu és önzetlen eljárása, melyszerint a betegek ápolása, azoknak gyógyszerek nyújtása és a tisztaság fenntartása által adta a felebaráti szeretet legfényesebb példáját.

Adjon isten sok ily önzetlen nemes keblű és emelkedett szellemű lelkipáztort!

Egy bizottsági tag.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, sept. 23.

Az osztrák koronatarományok válaszlásai külsőben levén, a választási idő az egyes választókerületekben következőképp állapították meg:

Oct. 10. a trieszti első választó testület.

Oct. 13. a csehországi és karinthiai tartományközségek és a trieszti választó testület.

Oct. 14. az alsó- és felső-ausztriai tartományközségek.

Oct. 15. az isztriai, görzi és salzburgi tartományközségek.

iránt, mely mellett alkalmasint a keletbudai a maga idejében, bizonyval eltörpül vala.

Miután a hely színével kissé megismerkedtél, elmondok, hogy mindaddig, míg a két párt közti határ át nem volt hágva, minden a legjobb rendben ment. Most azonban egyszerre roppant látma keletkezett s a város részéről harszó trombiták harsognak.

Tudod, hogy N... kisasszony (reám nézve volt más neve is, de azt szeretném, ha el tudnám felelni) néhány héttel férjhez ment Wallden hadnagyhoz, ki böcs polgármesterünkkel távoli rokonságban áll. Férjhez menetele előtt, mint hasonlóan tudod, egy tekintélyes fölbereendezett jószágot örökölt, mely a fő főrangnak hatáskörében fekszik. Wallden asszony, ki már ezelőtt is egyik díszével ez előkelő társaságnak, Segerstätt G... tábornóval közeli ösmeretségben állt, természetesen, maga is jó családból származik, nyílt karokkal fogadtatott; midőn esküvőjük után két héttel reá beszélte, hogy a mindennap ismétlődő ünnepélyek elől egy kissé vonuljanak el s költözködjének ki Malkolmába, mely pedig ez időben semmi vonzóval nem bírhatott, mivel a legtekintélyesebb családok környékéből nagy városokban időztek, erre az egész város felzudalt.

Ennyi hálátlanságot és hideg közönyt nem vártak volna a fiatal pártól, a kik senkit kövölök, még a polgármester bácsit sem birták meg, hogy őket Malkolmába meglátogassák.

Némelyek azt mondták:

— Mikor a kisasszony még csak a padlászobái kis erkély urója volt s semmi nással nem tudott megparáztatni, mint hirtelen jött katonai udvar-

Oct. 16. a krajnai tartományközségek, a görzi kereskedelmi kamra és a trieszti harmadik választótestület.

Oct. 17. a galicizai tartományközség.

Oct. 18. a karinthiai, görzi és isztriai városok.

Oct. 19. az isztriai kereskedelmi kamra.

Oct. 20. a csehországi, alsó- és felső-ausztriai városok, a morvaországi, stíriai tartományközségek és trieszti legtöbb adót fizetők.

Oct. 21. a salzburgi városok.

Oct. 22. a dalmatiai, tirolai, sziléziai tartományközségek, a morvaországi, bukovinai városok és a salzburgi kereskedelmi kamra.

Oct. 23. a krajnai, stíriai, galicizai városok, a karinthiai, kereskedelmi kamra, a görzi és isztriai nagybirtokosok.

Oct. 24. a tirolai, sziléziai városok, a felső-ausztriai morvaországi és krajnai kereskedelmi kamrák.

Oct. 25. a csehországi, sziléziai, bukovinai és tirolai kereskedelmi kamrák; a dalmatiai városok, a karinthiai salzburgi és felső-ausztriai nagybirtokosok.

Oct. 26. a dalmatiai kereskedelmi kamrák.

Oct. 27. az alsó-ausztriai, stíriai, és galicizai kereskedelmi kamrák; a morvaországi, sziléziai, bukovinai és tirolai nagybirtokosok.

Oct. 28. az alsó-ausztriai, stíriai nagybirtokosok és a dalmatiai legtöbb adót fizetők.

Oct. 29. a csehországi és galicizai nagybirtokosok.

Oct. 30. választ a krajnai nagybirtokosság.

Az anhalti bekebelezési ügyről a következőket írják Dessauból a „Magdeburger Ztg.”-nak:

„A lapok azt a birt közlik, hogy az anhalti herczeg a kormányról lemondani és Anhaltot Poroszországgal egyesíteni, vagy legalább Poroszországgal átengedési szerződést kötni szándékozik. A „Vors. Ztg.” megbízható forrásból még azt is tudja, hogy többszörös megszakítással már évek óta folynak alkudozások egy ily átengedési jegyzék felett, mely a waldeckihez hasonlóan, Poroszországgal és Anhalt közt kiállításban van. A biztosabb értesülés után állíthatjuk, hogy mind e hírek csak találgatáson alapulnak és minden alapot nélkülöznek. A herczeg nem szándékozik a kormányzatról lemondani, vagy átengedést kötni Poroszországgal, mire sem politikai mint pénzügyi indokai nincsenek.

A békecongressus Genfben tartott idej ülésének határozatait következőkben adjuk:

Európa jelen állapota két egyszerű szerződés, melyek két vagy több népt közt kötöttek, a bíróságok rendszerének a nemzetközi gyakorlatba való behozatalára.

A pozitív törvényhozáshoz a morállal összhangban kell lennie; a morál alapja az emberi személyiség önhatósága; a jog, vagyis az igazságos és igazságtalan iránti pozitív törvényhozás felette áll a hatalomnak, mely csak akkor interveniálhat, ha a jogot védelmezi, az erkölcsi törvény ugyanaz nép s nép, mint polgár és polgár között s a morál, tehát a jog szerint is a népek egyenlők, bármekkora legyen is területük vagy számuk ereje; az egyéni jogok megőrzése s a nemzetek egybehangzó ítélete szerint általános emberieknek ismert tisztelete mellett jogunk van politikai, nemzetgazdasági s vallási téren az igazság szabályai szerint önmagukat kormányozni: sem egyén, sem kormány nem rendelkezhetik felettük foglalás vagy meghódítás által; a népek e jog, hogy önmagukat kormányozzák, elvárhatalan s elszakíthatatlan.

A másik vitakérdés, föderatív elv felett a congressus a következő határozatban egyezett meg:

1. Mi, Németország, Franciaország, Olaszország, Svájc, Angolország, Spanyolország, Belgium, a

val, akkor mi bezzeg úgy bantunk vele, mint egy hozzánk hasonlóval.

Egyikünk sem volt oly kicsinyes érzelmű, hogy irányában fensőbbiséget mutasson s saját csekélyességét éreztesse vele — nem, istennek hála, mi nem voltunk olyanok!

— S hát mi, kik egy sorozat pénzt kihánytunk az új házások tiszteletére adott ebédéért — pan szkodik a más rész — s mi hasznunk volt belőle? Még csak egyszer sem hívtak meg viszont.

De mi, mi! kedveseim! emelő hangját a harmadik csoport, hiszen mi a legnagyobb bálakat s pompás estélyeket rendeztünk érettk s mind e fáradságért alig egy látogatás volt a köszönet!

Oh ez szégyen, gyalázat, legrégibb s tán legtekintélyesebb barátainak s körvelei így bántak!

De mi volt mind ez? A szunyog lágy zümmögése, a szívasbogaré harag dögáshoz mérve, ha a polgármester méltó haragjára gondolok.

Őt, a város hatalmas főúrát, t nem veszi számba egy rokon s mi több, nem veszi számba egy oly ember, ki egész szerencséjét neki köszönheti! Mert tudnod kell, hogy ha a polgármester — Pellander szavai: élve — „az emberiség nevébe” nem hagy nyugodni egy elfogatási parancsot ellene, a helyett hogy azt azonnal végrehajtsa, akkor Wallden ez időben az adósok börtönében elmélkedhetett volna a világ hiábavalóságáról s nem lesz alkalma a büszke főurat jászáni, „Rudolf Castle”-be, a mint halomlás szerint nevezettük akarja ezuttal Malkolmást.

De miután én már nekem mindezt elbeszéltem kedves barátom, mond meg nekem te is viszont ha t, i. tudod, miért fárasztam én annyira egyvelőmet s

szlávok országainak a Görögországnak polgárai elkarhozattuk a háborút és okozták; kijelentjük, hogy az európai népek egymás támogatására utalvák, és hogy mindjárt ha minden népek ragaszkodnia kell is saját honhoz. Európa azért nem kevésbé közös hazája mindnyájuknak.

2. Mindnyájan kívánjuk, hogy jöjjön el a nap midőn e népek egymásnak kezét nyújtanak, s a szabad népek egy szövetségét alkotandják.

3. Hisszük, hogy a köztársasági államforma, ha az Európa minden államában létezend, e nap elközelítését jelentendi, s mi az európai conföderatiót az egyéniség önkormányzata alapján, mely alap a leg tágabb, öhajjuk.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szeptember 22. 1873.

— Szende Béla, m. kir. honvédelmi miniszter ő nagyméltósága tegnap délután városunkba érkezett s alig néhány órai körünkbe időzése alatt az „Európa” szálloda vendége volt.

— A kolozsvári kir. tud. egyetem mindenik karánál az 1873/4-ik tanév téli szakára a beiratások határideje folyó évi október 1-től 15-éig bezárólag lévén kitűzve, erről az illetők a tanulmányi és fejelemi rend tekintetéből előre értesítettnek. Kolozsvárt, 1873. sept. 22-én. A rector és prorector távollétében, megbízásból: — Imre Sándor, b. kari prodékán.

— Trefort miniszterhez néhány nappal ezelőtt egy néptanító (Gózon Imre Szt. Györgyvölgyéről, ki régészeti munkálataival meglehetősen ismert nevet vívott ki) két 14-ik századból hártya-okiratot küldött be, megemlítvén, hogy azt egy bizonyos helységben egy szivarkeskedőtől kapta, kinél — mint jelenté — még egy csomó ilyenmő okirat van, melyeket a kereskedő szivartakaróknak szokott használni. A mint a miniszter e jelentést vette, egyik osztálytanácsosát: Szilágyi Sándort azonnal kiküldé a hely színeire, ki az említett kereskedőnél csakugyan mintegy kétszáz huszonegy darab, részint hártya, részint papír-okiratot, s közöttük igen becses okmányokat talált. Volt ezek között egy Árpádkori 1283-ból; a vasvári káptalan egy kiadványa, mely husz bold föld eladásáról szólt; volt tizenhárom db az Aujou korból, melyek régi dunántúli családokra vonatkoznak s ezek sorában néhány a Lorántfyak, Nádasdy sat. családokra vonatkozó; néhány más perirat sat. Egyikén a 14-dik század végéről magyar följegyzés is van. Ezenkívül volt közei negyven db a 15-ik századból. Két excommunicatio, egy kir. irodai hivatalnok levele, melyben 12 iskolai könyvről tétetik említés. Volt három igen érdekes magyar okirat a 16-ik századból, sok a 17-ikből: néhány jobbágy létele vonatkozó okirat, végrendelet, leltár, vallatás. Mind ez okiratok igen fontos művelődés-történeti adatok; becses támpontokat szolgáltatnak a dunántúli vidék földirathoz, család-történetéhez, szóval minden arra mutat, hogy ez egy nagy, rendezett levéltárnak maradványa. A minisztermegbizottja ez okleveleket az említett kereskedőtől megvásárolta s benyújtá Trefort urnak, ki azt a nemz. muzeumnak szánta. — Ha e sorokat nem teljesen megbízható helyről vennők, az azokban foglalt tényt hihetetlennek kellene tartanunk, jegyzi meg a „Hon.”

— Közgyűlés. A „kolozsvári kör” 1873. október hó 5-én d. u. 4 órakor saját helyiségében közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: Elnöki megnyitó, titkári jelentés, számadó bizottság jelentése,

miért mázoltam tele néhány lap papírt, oly dolgok előadásával, melyek engem legkevésbé sem érdekelnek s alkalmasint téged még kevésbé? Bizonyára csak azért történt, mert valamely szerencsétlen szenvedély hatalma alatt léve, mindenhez kapkodunk, mi figyelmünket bár perczekre elfordítsa a bensőkben sajnó sebtől, melynek tudatához azonban mindég csak visszatérünk, habár megkísérlettük is ki-gyógyulni belőle.

Elég hosszú ideig volt szívem néma s még barátom előtt is bezárva; most tekintés belé. Most már elég erősem érzem magam, hogy közöljem veled barátom.

Midőn Mária Lujza, e mindég egyaránt imá-dott hölgy, ajánlatomat visszautasítá: nem a szerelem hiányból történt, hanem más valami, ennél sokkal sajnósebb hiányból: a tiszta szív hiányából. Egy nem jó szellem ériáté Mária Lujza fonkolt lelkét szárnyaival s a nagyraágyást lehelé belé.

Társadalmi állásom neki igen csekélynek, nem igen polgári hangzásúnak tetszett. Más idősorok állott béli. Ő gazdagga lett, de ekkor azon meggyő-ződésre kezdett jutni, hogy a gazdaság nem pótol mindent. Azt hiszem nem csalódom, ha azt mondom, hogy előbbi szerelme most, midőn gondatain életnek nézhetett előbe s minden bajtól mentesítve képzel-heté magát, oly mértékben kezdett növekedni, a mi-nőt tán más körülmények közt nem ért volna el.

De megsértette a legérzékenyebb, a legorvosolhatla-nabb módon, lelkem mélyében, meg kelle mutatnom Mária Lujzának, hogy miután nem akarta velem megosztani szerény sorsomat, gazdagsága által nem lehetek boldoggá.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Két erkély-szobácska.

Regény, két kötetben.

Írta: Flygaré-Carlén Emilia.

Második kötet.

XIX.

(Folytatás.)

Továbbá tudnod kell, hogy nekünk is vannak nagy embereink s mielőtt felkelnék, egy vidáman elköltött étkelés után, elénekeltük „virágozók a kereskedés, vizen és szárazon”! Láthatsz itt p. o. egy nagykereskedőt, ki 20 font ementhali sajt bevásárlását ép oly fontos képpel s mély belátással végzi, mint Róthschöld, midőn valamely milliókra me-nő országos ügyet intéz; amott egy más utódját Merkurnak, ki magában kérve-kéri az istent, bár szállana kissé az árfolyam, mert néhány nap mulva fizetnie kellene, pedig az összeget még nem sikerült kölcsönözni által előteremtienie; amott egy harmadik, nagyszerű összeköttetéseiről beszél Angolországgal, mivel minapában egy ismerős bajón néhány tuczet tányért s ugyanannyi theás csészét csempészett be; s végre egy tiszteletre méltó vegyskereskedő, ki egy éjszaki kereskedő ház-nak bizományt ad, „négy fertály mázsa macaroni” bevásárlására.

Itélj magad, drága barátom, ha mindez nem indít-e tiszteletre téged is a nagykereskedelmi világ-

netaláni indítványok; tisztválasztás: elnöki, alelnök, titkár, jegyző, háznapj, pénztárnok, ügyvéd s a választmányból kilépő Korbuly Bogdán, Frits Albert, dr. Haller Károly, Szász Gerő, Sebestyén Mihály Szentiványi Gyula s a városból eltávozott Hatfaludi István helyébe 7 választmányi tagnak titkos szavazástjának való választása. Móri z s t v á n háznapj.

— **Ajtai Ferencz**, öngyilkossá lett fiatal honvéd hadnagy koporsóját bajtársai tegnap illő gyász pompával kísérték a temetőbe. A négy ló által vont gyázkocsi előtt egy szakasz honvédség lépdelt, a koporsóra az elhunyt kardja és csákója vala tűzve. Utána katonadiszbe öltözött bajtársai lépdelték, arczukon élénk kinyomatával a jó barát és pályatárs vesztése feletti fájdalomnak. A katonák zenekar gyász dallamokat zengett a koporsó után. Így ért a népes menet a sírkertbe, hol az emelkedő hant nem sokára elfedé a koporsót pályatársai könnyes szeméi elől. A boldogult nem csak pályatársai előtt, hanem a közéletben is megnyerő alak volt. Miért kelle ily korán a honvéd kardnak kezéből kihullani, érthetlenné tünik föl azok szemében, kik őt tanuló korában ismerték. Béke poraira.

— **A kolozsvári seneconzervatorium** — mint halljuk — a színházi zenekar megérkezéssel a jövő hó közepé táján fog életjelet adni magáról. A műzene kedvelőire nézve mindenesetre érdekes estély élve vár.

— **Szinynyei József** a hírlapirodalom buvára Kolozsvárra érkezett s néhány napig körünkben fog mulatni.

— **K-Fehérvárt** e hó 10-től kezdve újabb cholera-élet nem merült fel; valószínűleg a cholera teendőjét ottan bevégezve, tovább ment.

— **Fogarassy Mihály** püspök e hó 20-án N-Szebenből K-Fehérvárra visszatért.

— **N-Szeben** közelébe fekvő Nagy-Csűr községében e hó 21-én a tüzvész pusztított. A szebeni tüzoltók a helyszínen megjelentek s sikeresen működték.

— **A Sullucz érsek-féle** alapítvány, mely 109 473 frt 15 krt tett, ez év aug. 31-ig 170 772 frt 5 kra szaporodott s így ez alap az ordinariatus kezelése alatt 60 800 frt 90 krral növekedett.

— **Egy alkalmas felső páholy** negyedrészen october, esetleg november hóra kiadó. Értekezhetni szerkesztőségünkönél.

— **A horvát országgyűlés** pénteki ülésében elfogadta a zsidók emancipációjáról szóló törvény javaslatát.

— **A pesti állatkert** számára a folyó évben augusztus 1-éig 441 db. állatot vettek 7 255 frt 61 krt. A saját termesztés szaporodása 157 db. állatot s ennek értéke 197 frt 40 kr. Eladtak 122 dbot 2075 frt 10 krt, s ebből a tiszta nyereség 527 frt 55 kr. — Elhullott 252 db. állat, melyek értéke 2852 frt 37 kr. A „Természet” című lap még a következő híreket közli az állatkertből: Az óriási-zuzár (Bos constrictor) etetése e hó 15-én ismét megkísérletett s ezen alkalommal jó sikerrel, a mennyiben a kigyó csakugyan evett, sokat ugyan nem, miután csak egy nyul és egy galambbal bírkózott meg. Ezen kigyó egy éve van a kertben s ezen idő alatt csak 8-or evett. Rendszeresen három kisebb nyulat, vagy egy nyulat és 2—3 galambot szokott lecsúsztatni egy-egy alkalmakkal. Fok Ignicz megyei orvos ur az állatkertnek Nagy-Károlyból egy szép fiatal tuzokot küldött. Ez mindössze a második tuzok, mely az ideán széles nagy Magyarországból az állatkertbe érkezett! Az ideán több burgonyafajjal tettezt kísérlet az állatkertben, azonban a kedvezőtlen időjárás miatt eredményt alig lehet felmutatni; csak a miniszteriumból kapott Erly

Rose (rózsá burgonya) sikerült némileg, ez u. i. az elültetett 8 fontot körülbelül 9-szeresen adta vissza.

— **A „Pesti biztosító-intézet”** kolozsvári vezér-ügynökségétől a következő sorokat vettük; A „Kelet” f. hó 18-iki 212-ik számában, a napi hírek közt, „Tüz” czim alatt egy cikk jelent, melynek utolján ez van írva: „A tűz még este 7 órakor sem volt eloltva. Az épület a pesti biztosító-intézetnél 700 000 ft-ig volt biztosítva. A vállalat néhány hóval ezelőtt megbukott és most volt a liquidáció. stb. Mivel pedig a fent idézett cikk közelség mondatának helytelen beszúrása, sokaknál azon gyanúra adott alkalmat, hogy a mi Intézetünk bukott volna meg s már ez iránt vidékről több kérdésekkel is ostromoltatunk: tisztelettel felkérem a t. t. szerkesztő urat, legyen szives becses lapjában az érdekl. közönséget megnyugtanni az iránt, hogy a helytelen mozdulat rákaskövetkezten felmerült félreértésnek semmi alapja nincs s hogy intézetünk hitelé szilárdan fent áll.

— **Látogatás** a román fejedelemtől. Brassóból a következőket írja az ottani lap: Néhány kereskedő és iparos mult vasárnap Sinaiba utaztak, hol Károly fejedelem és neje Erzsébet lakik. A társaság a fejedelmi pár által a legszívesebben fogadtatott s gazdag reggelire hívatott, melyen Ő Fel-ségeiken kívül a konstantinápolyi román nagykövet: Ghica hg, Polizu hadsegei, a román műszaki csapatok egyik őrnagya, ki ő felsége a fejedelemtől udvari hölgyei egyikének vőlegénye, vettek részt. A társalgás román, francia és német nyelven folyt. A fejedelem tábornoki egyenruhában volt, Erzsébet román nemzeti öltözetben. A brassói vendégek oly jól érezték magukat, mintha családi körben lettek volna. Reggeli után a fejedelmi pár hosszú ideig le-teszkedőleg beszélgetett a vendégekkel.

— **Helyreigazítás.** Lapunk sept. 19-iki számában közölt Könyvismertetésben utolsó ábálról a 15-ik sorban e helyint: „Báthori Endre halála” ez olvasandó: Csikszékben Sz. Domokos határán nem 1559-ben, hanem 1599-ben történt Báthori Endre halála.

Kivonat a „Hivatalos Értesítőből.”

K-fehérvárt elhalt Fogarasi Antalné hagyatékához tartozó ingatlanokhoz örökösödési joggal bírók 45 nap alatt jelentkezhetnek.

— **Özv. br. Stipsitsné** a gondnokság alól felmentetett, s vagyona szabad rendelkezése alá bocsátatott.

— **Czégbejegyzések.** „Nussbaecher János” n-szebeni szíjgyártó czége, s „Hamrodi és Kasper” n-szebeni rőfös és divatterekedő czége beke-belezetett.

— **Piski Luka** Károly ellen 11084 arany végrehajtásos ügyében jan. 20-án tartott árverezés feltételeinek vevő Luka István meg nem felelvén, a végrehajtás tárgya, a 41600 frtra becsült vámolási joggal kapott híd, valamint a 15721 frt 87 kra becsült gazdasági épületes tanya és hozzá tartozó 5471 frt 51 kra becsült szántó, s 24124 frt 10 kra becsült szántó és kaszáló 1873 oct. 27-én újabban elárvereztetnek.

Szerkesztői posta.

— **N. T. urnak** Vajda sz. Iványon. A cikk a benne foglalt személyeskedés miatt csak a Nyílt térben jelenhetik meg.

és hort is küldött a nagyobb kisebb mennyiségben sok jó hazafi.]

Ezekből állott fenn ez iskola a fejedelmek idejében, s oly előmenetellel, hogy ámbár csak egy főtanító volt benne, még is jó iskolamesterek, sőt papok is szálltak ki belőle, s a diákok száma 30—40-re emelkedett. Szerencsésebb idő szakaszára lett erre nézve a 18-ik század, midőn az iskola mind tagjaira, mind jóvedelmére nézve szépen emelkedett. Tagjaira jelesen a sárospataki kollegyumból jött ifjúsággal.

Még 1550-ben alapult vala Sirospatakon egy iskola s az a Perényi, Dobó, Lorauti fényes családok ápolása alatt időnkint nevezkedett I. Rákóczi György segédmezeje által pedig oda emelkedett, hogy a Bethlen Gáboréval méltán vetélkedhetett az elsőség fölött. De nem hosszasan volt virágzó állapotban, mert a második Rákóczi György lengyelországi szerencsétlen kalandozása, halála, catholica hitre visszaállott felesége Bithori Sophia s fija Rákóczi Ferencz azt romba döntötték, 1671-ben a tanuló ifjúság Sárospatakba költözött, vándorolni kényszerült, visszament ugyan 10 évi bujdosása után egyrésze; de 1687-ben újra költözött s a kollegyum széles lirtokával együtt a jezsuiták kezébe került. Ekkor a visszamehetés reményességétől is megfosztott ifjúság egy része Gönczre vonult s ott alakított iskolát, de onnan is 1694-ben száműzetett. Így bolygott szerzte szét a tanulni vágyó ifjúság, míg végre 1705-ben, 1706-ban öslikájába Sárospatakba visszamenni szabadságot nyert.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Az első erdélyi vasút társulat kötelezvényeinek ez évi kisorsolása f. é. október 1-jén d. e. 10 órakor a kiküldött törvényes biznyság (testimonium legale) jelenlétében a társulati ház (Rudolf-rakpart 9. sz.) termében fog végbemenni.

— Az idei szűret remélhető eredménye fölül nagyon eltérő nézetet hallunk. Némelyek azt tartják, hogy az esős napok igen későn állottak be arra nézve, hogy a termésnek előnyére szolgáljanak. Mások ellenben azt mondják, hogy legjobbkor jött az eső; s a szem megpuhult és megtelt. Hogy kik mondtak igazat, bejós eldönteni, de annyi bizonyos, hogy a tartós szárazság miatt sok szem lepergett s nem is igen fejlődhetett a szőlő. Ugy szintén az is bizonyos, hogy száraz napos időben a szőlő czukor tartalma nagy lett s oly jó édes szőlőt, mint ez ideén, ritkán lehetett kapni. Az idei szűret e szerint habár a mennyiséget tekintve nem lesz is nagy, de a bor minősége valószínűleg jó leend. Magyarországon igen sok helyen elfogyott a szőlő s az utóhatás csak féltermést ígér. A hol azonban a fagy megkímélte a szőlőhegyet, ott jó termést lehet várni.

— **A gazdasági és erdészeti nemzetközi congressus** sept. 19-án délelőtt nyitott meg Bécsben, körülbelül 300 személy volt jelen. A földművelési minster Chlumetzky megnyitó beszédjében, a kormány előzékeny részvétet delegatusok küldése miatt megköszönve emelék ki, a congressus földadatát precizizozá, mely előlegesen bizonyos rendszabályok megalkarításában, a kormányok közös eljárása végett a fölállított kérdésekben foglaltatik, végtére az elhunyt elnök báró Liebiget tisztelve említé. A gyűlés ezután megkezdé tanácskozását, az első kérdés a napirenden, a mardarak oltalmi kérdése vala.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten september 23. 10 ó. 20 p. d. e.

Erkezett september 23. 10 ó. 48 p. d. e.

Az olasz király vasárnap este hagyta el Bécsot, az indóházban királyunk s a főherczegek fogadták, a bucsu feltűnőleg szívélyes volt, az összegyűlt néptömeg viharosan megéljenzte a távozót, ki tegnap Berlinbe érkezett, hol Vilmos császár fogadta.

Mazuranics horvát bán s Ivácskovics g. k. metropolita tegnap királyunk kezébe letették az esküt.

A horvát országgyűlés felfüggeszté üléseit, míg az új kormány működését megkezdi.

A spanyol kortes Castellárnak diktatori hatalmat adva, üléseit elnapolta.

Felelős szerkesztő: Szász Béla
Közönség köréből*)

Magyar Lapos, 1873. sept. 28.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Kelet” 210-ik] számában Járás Mózes ur szabadkozik miként a 205. számban nem ő küldötte be azon levelet, melybe megyei másod fő orvos dr. Simairol elismeréssel nyilatkozott ama levél írója: S tette ezt olyan modorral, mely egy irnokocs-kától türhetetlen hang, egy a társadalom legszükségesebb és legdiszesebb áll másain becsülettel odaadással s ezek folytán köztisztelt s elismeréssel működő megyei II. fő-orvossal szemben, a ki szabályrendeletünk 2 ik §-sa szerént megyénk főb kültisztviselői közé tartozik.

Az mit sem tesz, hanem a legkisebb fölhevítések, vagy alkalom nélkül, egy járási segédszemélyzeti §. 5. irnokocsa, neki ront, s jónak látja fegyelmetlenségét nyilvánosságra hozni; ne hogy egy ily szépreményű arrogans tehetőség a Lethe vizébe fulljon, itt Lapos vidékén. Baállott vidéki orvosain kriticusának, nem tudva, hogy olyan térré rágadtá ifju heve, a mely a járatlanokat jégre viszi; mert lám, képtelen volt megítélni a dr. Simai eljárását, mivel a tények elleue bizonyultak rossz akaratu ferditéseinek. Ugyan is:

A járvány már megszűnt volt Boérfa és Rohiban, majdnem egészen, Felső s alsó Szőcsön, Domokoson és Laposon közép stádiumában volt, mikor megyei alispánunk szerencsételtett körútjában látogatásával bennüket.

Ekkor a faluházánál az egészségügyi bizottság előtt kérte az alispán urat, Dr. Simai, hogy egy járvány-orvost mé tőztasson küldeni, mivel Ünőmező, Borkut, Stoika, Kis-Debreczen szomszédfalukban is terjedni kezdett a járvány; s egyedül nem győzheti, az alispán ur azonnal megígérte s kiküldötte septembar 3-án dr. Hirs Józsefet járványorvosul.

Dr. Hirs kijövetelével meglehet utasítása szerint dr. Simaival értekezett, a járványos községeket

E közérdeklű szemléletnek szánt rovat alatti közleményekert csupán a saját-batóság irányában vállal felelősséget a szerk.

magok között felosztották és saját körébe dr. Hirs elismerésére méltó készség és sikerrel működött.

A mi azon állítását illeti Járás urnak, hogy e járásba a járvány megszűntét a dr. Hirs működéséről reméli, Bomokos, Alsó és Felső-Szőcsön, hogy mily szerencsével működött, azt nem láttuk mi csak abból ítelhetünk, a mit Laposon végzetbetegei körül. Hogy dr. Simai Lapos, Borkut, Kis-Debreczen, Ünőmező, Petyerityén, Stoikán, miként járt el figyelemmel kísértük s csak Laposról a következő nevezetes gyógyításait említhetjük fel: Hagdus Sándor pénzügyőr, Bánai Sándorné s Perhaicz, choleraól tiphusba mentek volt át, de újból behibonyította, hogy szerencsés orvos, a mit soha senki sem is vont kétségbe ezen a vidéken.

Orvosaink a legelkiismeretesebb előzékenység és készséggel jártak el s járnak el ma is, mind ezt látva tartózkodunk, egyik vagy másik felett az előnyös nyilatkozattól, a készséget vagy is a gyorsaságot illetőleg, mert ferdíteni nem akarunk.

Tübben.

Hálanyilatkozat.

Alólirt szilágy-somlyói lakos összes épületeimet a 2042. számú tűzbiztosítási kötvény alapján a „Tisza” biztosító és jelzálog bank kolozsvári képviselőségénél biztosítottam. Folyó év legközelebbi napjaiban összes épületeim a tüzvész áldozataivá lettek, mely káromat a midőn fennevezett képviselőséghez bejelentettem, nem késett a kellő intézkedéseket azonnal megtenni s az igazgatóság részéről a kellő intézkedések a helyszínen származott károm felvétele s liquidálása tekintetében gyorsan eszközöltetvén, mai napon már összes 3250 frtot tevő károm minden levonás nélkül teljesen kifizettetett.

A midőn tehát ezért a t. t. igazgatóság és képviselőségnek hálás köszönetemet nyilvánítom, egy-szersmind kedves és elodázhatlan kötelességemnek tartom már tisztán a biztosító közönség figyelmének felhívása tekintetéből is — a „Tisza” biztosító és jelzálog bankot, gyors, pontos és lelkiismeretes eljárásáért a nagy közönség kiváló figyelmébe ajánlani.

Kelt Kolozsvárt, 1873 sept. 14-én.

Előttünk

Virág Lajos

és

Magyarosy Ferencz.

Klammer Mihály.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről

Sept. 22-én 5% Metalliques 6930. frt. 69.20
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 73.30 frt.
1860. Kölcsön 101. — Bankrészvény 966. — Hitelin-tézeti részvények 227. — London 11290 ft. st. 112.50.
Ezüst 108.10. Cs. kir. arany 5.46 Napoleondor 895. 1/2.
Urbéri kötvények: Magyarországi —. —. —. —. —. —.
Temesi —. —. Erdélyi —. —. Horvátországi —. —. —.

A bécsi világkiállításon érdem-éremmel kitüntetve

férfi és női cipők
egész Erdélyben legnagyobb
gyári raktára

CSAPÓ SÁNDOR
nagy árutárlatában Kolozsvárt, a bel-szen-és tordautcza szegletén, a nemzeti-szál-loda alatt.

Midőn a naponta növekedő szükségnek megfelelendő, elhatározám, egy a mai igényeknek minden tekintetben megfelelő férfi- és női-czipő-raktárt berendezni, annak folytonosan nagy választékkal leendő elláthatása végett, helybeli jóhírnévű cipész Schwartz Károly ural szövetkeztem, s kellő számú segédszemélyzettel rendelkezvén, képessé teszt minden megrendelést legfeljebb 48 óra alatt pontosan teljesíteni.

Helybeli és vidéki megrendeléseket illetemben minden időten elfogadok s a pontosságról, valamint kiváló csinosságról kezeskedem.

Csapó Sándor,

6 kötet. Ár 6 frt.

Segesvärtt lakik.

* Szinten ajánlható Orlics tanár „Analyse vom Lotto“ című igen jóles, eddigelé 3 kiadást ért. lottocelebritások által legkitűnőbb szakmúnak nyilvánított műve. Jaro 1 frt 50 kr. Kapható Ste n. Ános könyvkereskedésében Kolozsvárt.

(2—3)

Az eladási, illetőleg árvezetési feltételek, az intézet jegyzője tanár Bihari Sándor, vagy pénztárnoka Molnár Zsigmond urnál M.-Vásárhelyt megtekinthetők. Kikhez egyúttal a vétel iránti írásbeli ajánlatok is benyújthatók.

M.-Vásárhelyt, 1873. szeptember 15.-kén.

ajánlatokat minden módozatokban:

Díjai a lehető legolcsóbbak és biztosítottjait, az életbiztosítási osztály összes nyereményeinek **ötven száztől** lában, azaz, annak felében részesíti, díjvetési összegeik arányában. Ezen nyeremény részletetés folytán, az 1871-ben biztosítottak, már 1872-ki díjak **kilencz száztől** lá visszaskaptak, és bizton remélhető, hogy ezen nyereményrészt évről évre emelkedik.

Kiválóan figyelemre méltók a **biztosított eredmény-
nyel megnyitott túlélési csoportok**, melyekbe beállítás
által mindenki, már életében, szép összegeket biztosíthat maga, vagy
gyermekei részére.

A most országszerte terjedő cholera járvány, különös indokul szolgál szülőknek, férjeknek sat. hátra maradandóikról előre gondoskodni.

Bővebb tájékozással, utasítással sat. szolgálnak a társasági felügyelők és ügynökök.

A VICTORIA biztosító társaság igazgatósága Kolozsvárrt.

(292)

(32—

a legnagyobb úti- kellék gyári raktár
Csapó Sándornál Kolozsvártn.

U. M.

500	darab úti faláda osztályzattal	
	és a nélkül	4 frt. 80—20 frtig.
1000	darab útibőrönd	2 frt 80 krtól, 40 forintig.
500	„ kézi táska	80 krtól, 5 frtig.
300	„ úti táska	1 frt 50 krtól, 10 frtig.
60	„ felszerelt úti készlet	5 frtól, 40 frtig.
500	„ szivar- és pénztárcza,	
	zsebbevaló és oldalt függő	30 krtól, 5 frtig.
300	„ zsebbeli gyufatartó	10 krtól, 2 frtig.
5000	„ zsebkés	20 krtól, 8 frtig.
3000	„ sétapálca	30 krtól, 10 frtig.
500	„ eső- és napernyő	1 frt 10 krtól, 15 frtig.

50 darab gummi-köpeny . . .	10 frtól, 24 frtig.
500 „ szürke szemüveg és czipkier	1 frtól, 2 frt 50 krig.
5000 „ fog- és körömkefe . . .	10 krtól, 3 frtig.
2000 „ ruha- és hajkefe . . .	50 krtól, 3 frtig.
5000 „ mindenféle fésű . . .	10 krtól, 1 frtig.
2000 „ fürdő és közöns. viselő kalap	60 krtól, 4 frtig.
200 „ oldaltáska, nők- és férfiak számára	2 frtól, 10 frtig.
100 „ biztonsági úti páleza	1 frt 50 krtól, 5 frtig.
100 „ Revolver	8 frtól, 30 frtig.

Legdúsabb választék mindenféle közönséges legfinomabb illatszerekből, szappanyokból, hajkenőcsökből, fogporokból és pépekből.

 5000 pár férfi, női- és gyermek czipők.

a III. osztályban csak 19 ft 59 a II. oszt. csak 29 ft 4kron.

látogatásara Kolozsvárról Bácsba és vissza

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem Nyomdász Betéttel Kolozsvárt.